

Наредба № 14 от 5 май 2010 г. за придобиване на квалификация по професията „Техник по ортопедична техника“

**НАРЕДБА № 14 от 5 май 2010 г.
за придобиване на квалификация по професията „Техник по ортопедична техника“**

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 725030 „Техник по ортопедична техника“ от област на образование „Здравеопазване“ и професионално направление 725 „Медицинска диагностика и лечебни технологии“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 725030 „Техник по ортопедична техника“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета степен на професионална квалификация за специалност 7250301 „Ортопедична техника и бандажи“.

Чл. 3. Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковата програма по чл. 10, ал. 3, т. 3 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват учебни планове и учебни програми за обучението по професията и специалността по чл. 2.

Раздел II

Съдържание на Държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определят професионалните компетенции в края на обучението по професията, които гарантират на обучаемия възможност за упражняване на професията 725030 „Техник по ортопедична техника“.

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията „Техник по ортопедична техника“ определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);

2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОИ по чл. 1 се определят и входящото минимално образователно равнище, профилът на професията, целите на обучението, оценяването по време и при завършване на обучението, удостоверяването на придобитата професионална квалификация, необходимата материална база.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Учебните планове и учебните програми по професията, действащи към влизане в сила на тази наредба, се прилагат до разработване и утвърждаване на учебните планове и учебните програми по чл. 3.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

Министър: **С. Игнатов**

Приложение към чл. 2

Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация по професията „Техник по ортопедична техника“

Професионално направление:	
725	Медицинска диагностика и лечебни технологии

Наименование на професията:		
725030	Техник по ортопедична техника	
Специалност:		Степен на професионална квалификация:
7250301	Ортопедична техника и бандажи	трета

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за входящо минимално образователно равнище за ученици и за лица, навършили 16 години

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Техник по ортопедична техника“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл.6, ал.1 ЗПОО (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г., изм. и доп. със Заповед № РД-09-04 от 08.01.2004 г., Заповед № РД-09-34 от 22.01.2004 г., Заповед № РД-09-255 от 09.04.2004 г., Заповед № РД-09-274 от 18.02.2005 г., Заповед № РД-09-1690 от 29.09.2006 г., Заповед № РД-09-828 от 29.06.2007 г., Заповед № РД-09-1891 от 30.11.2007 г., Заповед № РД-09-298 от 19.02.2009 г., Заповед № РД-09-1803 от 29.10.2009 г.) входящото минимално образователно равнище за ученици е завършен седми клас или завършено основно образование.

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Техник по ортопедична техника“ входящото минимално образователно равнище за лица, навършили 16 години, е завършено основно образование;

1.2. Изисквания към здравословното състояние на кандидатите за обучение

Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицинско свидетелство, доказващо, че професията „Техник по ортопедична техника“, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

2. Профил на професията

2.1. Дейности, предмети и средства на труда и професионални компетенции

Основните характеристики на профила на професията са представени в таблица 1:

Таблица 1

Описание на трудовите дейности (задачи)	Предмети и средства на труда	Професионални компетенции		
		знания за:	умения за:	професионално-личностни качества

Специалност 7250301 „Ортопедична техника и бандажи“

<p>1. Ръчна обработка на гипсови модели (позитив за протези, ортези, ортопедични обувки и стелки)</p>	<p>суровини и материали: гипсов бинт, гипс, вазелин, вода;</p> <p>машини и инструменти: шпакли, вибрационен трион, нож, ренде за гипс и мрежа за заглаждане, приспособление за захващане на модела, ножица за рязане на гипсов бинт;</p> <p>уреди за рехабилитация на протезираните;</p> <p>работно облекло</p>	<p>видове инструменти и машини за обработка на гипс;</p> <p>правила за безопасна работа с тях;</p> <p>анатомия, травматология и неврология на опорно-двигателния апарат;</p> <p>технологична последователност при вземане на гипсова мярка;</p> <p>свойства на гипса</p>	<p>работа с различните видове инструменти при обработка на гипсов модел;</p> <p>ползване на работно облекло и спазване на правилата за безопасен труд;</p> <p>вземане на гипсова мярка и обработка на модела</p>	<p>дисциплинираност;</p> <p>отговорност;</p> <p>готовност за работа в екип;</p> <p>умения за работа с хора;</p> <p>търпение и упоритост;</p> <p>технически усет и способности;</p> <p>умение за оформяне на индивидуален модел</p>
<p>2. Ръчно и машинно обработване на пластмасови изделия от листов и отливен материал (гилзи и ортези)</p>	<p>суровини и материали: PE, PP листов материал, пластмаси, полиестерна смола, втвърдител, ускорител, ортокрилна смола, боя за смола телесен цвят, трико за ламинация, стъклоплат, карбон, PVA фолио, полиуретан;</p> <p>машини и инструменти: трихтер фреза, пещ-регулируема, вакуумпарат, ютия за лепене, вибротрион, ръчна дрелка, шабър, нож, замби, лостова ножица и ножица за полиетилен, чук;</p> <p>лични предпазни средства и работно облекло</p>	<p>видове машини и инструменти, необходими за обработка на пластмаса;</p> <p>правила за безопасна работа с тях;</p> <p>пластмаса, листов материал – видове, качества и термична обработка;</p> <p>качества на смолите;</p> <p>технология на ламинация</p>	<p>работа с различните видове машини и инструменти;</p> <p>ползване на лични предпазни средства и спазване правилата за безопасен труд;</p> <p>натегляне на листов материал по модел;</p> <p>изработване на ламинация;</p> <p>изрязване и шлайфане</p>	<p>дисциплинираност;</p> <p>отговорност;</p> <p>готовност за работа в екип;</p> <p>умения за работа с хора;</p> <p>търпение и упоритост;</p> <p>технически усет и способности;</p> <p>умение за оформяне на индивидуален модел</p>
<p>3. Ръчно и машинно</p>	<p>машини и</p>	<p>видове машини и инструменти,</p>	<p>работа с различни видове</p>	<p>дисциплинираност;</p>

<p>обработване на модули от метал за ортези и протези</p>	<p>инструменти: бормашина, акумулаторна дрелка, шмиргел, апарат за точкови заварки, свредла, център, секач, чук, метчици и флашки, габели, главичари – стегач, попнитклевци, лостова ножица, ръчна ножица, гаечни ключове, отвертки, пили, наковалня и менгеме; материали и суровини: модулни заготовки и шарнири, метална шина, ламарина, нитове и попнитове, болтове и гайки; лични предпазни средства и работно облекло;</p>	<p>необходими за обработване на метал; устройство на модулите и последователност за монтаж; правила за безопасна работа</p>	<p>инструменти; ползване на лични предпазни средства; спазване на правилата за безопасен труд; технология при напасване и сглобяване на модули</p>	<p>отговорност; готовност за работа в екип; умения за работа с хора; търпение и упоритост; технически усет и способности; умение за оформяне на индивидуален модел</p>
<p>4. Ръчно и машинно обработване на дървени детайли (щекли и гилзи за протези)</p>	<p>машини и инструменти: трихтер, прав шлайф, банциг, фрези за дърво, длето, чук и четки; материали и суровини: дървени щекли, дървени гилзи, полиестерен кит, полиестерен лак за дърво; лични предпазни средства и работно облекло</p>	<p>видове машини и инструменти за обработване на дърво; правила за безопасна работа с тях; обработка на дървен материал</p>	<p>работа с трихтер фреза, банциг и прав шлайф; спазване на правилата за безопасна работа и ползване на лични предпазни средства; напасване и центроване на модули към протези и ортези</p>	<p>дисциплинираност; отговорност; готовност за работа в екип; умения за работа с хора; търпение и упоритост; технически усет и способности; умение за оформяне на индивидуален модел</p>
<p>5. Обработка на текстилни материали, кожа и гума (ортези, ортопедични обувки и стелки)</p>	<p>машини и инструменти: шевна машина – бутилкова, права и оверлог; трашмашина; преса със щанца и шлайф; ножове; ножици; пергел; креда;</p>	<p>видове машини и инструменти за обработка на текстилни материали, кожа, дунапрен и гума; правила за</p>	<p>работа с различните видове машини; спазване на правилата за безопасна работа;</p>	<p>дисциплинираност; отговорност; готовност за работа в екип; умения за работа с</p>

	<p>обущарски клещи; чукове; калъпи за обувки; профилна наковалня; замба и шило;</p> <p>материали и суровини: естествена кожа, текстил, гума, дунапрен, лепило, обущарски пирони, конци;</p> <p>лични предпазни средства и работно облекло</p>	<p>безопасна работа с тях;</p> <p>видове материали – указания за обработка</p>	<p>ползване на лични предпазни средства;</p> <p>разкрояване, шиене и лепене на текстил и кожа</p>	<p>хора;</p> <p>търпение и упоритост;</p> <p>технически усет и способности;</p> <p>умение за оформяне на индивидуален модел</p>
6. Участва в управлението на малка фирма	<p>компютри;</p> <p>закони, наредби и актове за управление на малка фирма и законодателството, регламентиращо работата с хора с увреждания</p>	<p>основни принципи на пазарното стопанство;</p> <p>основни принципи на управление на фирма;</p> <p>основни изисквания за управление на персонала;</p> <p>определяне на разходите за производство на изделия;</p> <p>формиране на цени на изделията;</p> <p>елементи на компютърната система, операционни системи, текстообработка, електронни таблици, интернет</p>	<p>организиране на основните дейности;</p> <p>анализ на финансовите резултати;</p> <p>контрол на изпълнението на производствената програма;</p> <p>формиране на цените на готовите изделия;</p> <p>определяне разходите за производство на изделия;</p> <p>работа с компютър;</p>	<p>дисциплинираност;</p> <p>отговорност;</p> <p>готовност за работа в екип;</p> <p>умения за работа с хора</p>
7. Консултиране на клиента относно универсалните модули на протезата при протезиране и ортезиране	<p>каталози;</p> <p>макет на универсални модули на протеза;</p>	<p>видове модули на протезата;</p> <p>биомеханика на походката;</p> <p>приложимост на видовете модули</p>	<p>информирание и консултиране на клиента относно правилно построяване на протезата съобразно спецификата му</p>	<p>дисциплинираност;</p> <p>отговорност;</p> <p>готовност за работа в екип;</p> <p>умения за работа с</p>

		на протезата; основна терминология на чужд език	хора; търпение и упоритост; технически усет и способности; умение за оформяне на индивидуален модел
--	--	--	--

2.2. Тенденции в развитието на професионалното направление

Създаването на пазар на социалните услуги – изработване на технически помощни средства, налага обучение на квалифицирани кадри, които познават и използват най-новите технологии при изработка на протези, ортези, ортопедични обувки и др.

2.3. Възможности за професионална реализация

Съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД) в Република България, утвърдена със Заповед № 742 от 27.12.2005 г., Заповед № 884 от 07.11.2006 г., Заповед № 969 от 28.12.2007 г., Заповед № РД 01-1114 от 30.12.2008 г. и Заповед № РД 01-1082 от 30.12.2009 г. на министъра на труда и социалната политика, лицата, придобили трета степен на професионална квалификация по професията „Техник по ортопедична техника“, могат да заемат длъжностите 7311-2012 „Производител, ортопедически приспособления“, 7311-2021 „Работник, ремонт на ортопедични приспособления“, както и други длъжности, включени при актуализиране на НКПД.

Придобилите трета степен на професионална квалификация по професията „Техник по ортопедична техника“ могат да постъпват на работа в ортопедичните работилници или ортопедични отделения към болниците, както и да организират собствен бизнес в това направление.

2.4. Възможност за повишаване на професионалната квалификация

Придобилият трета степен на професионална квалификация по професията „Техник по ортопедична техника“ може да повиши професионалната си квалификация чрез участие в квалификационни курсове за усъвършенстване на техниката за изработване на протези и ортези, както и за усвояване на нови технологии.

3. Цели на обучението

Основна цел на обучението по професията „Техник по ортопедична техника“ – трета степен на професионална квалификация, е усвояване на професионални компетенции, необходими за реализацията на обучаваните в областта на изработване на технически помощни средства на нуждаещите се инвалидизирани хора за подобряване качеството им на живот.

3.1. Цели за формиране на ключови компетенции при обучението по общата задължителна професионална подготовка – единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава и ползва личните предпазни средства за защита и ограничаване на вредните фактори;
- умее да преценява и избягва професионалните и здравните рискове на работната среда, познава превантивните мерки за пожарна и аварийна безопасност;
- познава видовете травми, изгаряния, измръзвания и начините за оказване на долекарска помощ;
- притежава добри комуникативни умения, осъществява делова комуникация – устно и писмено, прави отчет на извършената работа;
- познава стопанското управление и взема икономически целесъобразни решения; познава пазарните отношения, мястото и ролята в тях на отделните лица, на фирмите, институциите и държавата;
- познава трудовоправните норми и общественото осигуряване, индивидуалния и колективния трудов договор и специалната закрила на определени категории работници; познава отговорностите на работодателя и длъжностните лица при нарушения на трудовото законодателство;
- умее да работи в екип и изпълнява отговорно поставените му задачи;
- съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията си;
- познава основните правила за работа с компютър и ползва програмни продукти;

– може да използва при комуникация на чужд език основната терминология в протезирането и ортезостроенето.

3.2. Цели за формиране на базисни компетенции за изпълнение на дейностите от „Профила на професията“ при обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка – единна за всички професии от професионално направление „Медицинска диагностика и технологии“

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава икономическите правила, формиращи пазара на социалните услуги;
- познава законодателството, регламентиращо работата с хора с увреждания.

3.3. Цели за формиране на специфични компетенции за изпълнение на дейностите от „Профила на професията“ при обучението по специфичната за професията „Техник по ортопедична техника“ задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

– има основни познания по анатомия на опорно-двигателния апарат на човека и биомеханика на тялото;

– има основни познания за заболяванията, травмите и рехабилитацията на опорно-двигателния апарат;

– познава основните методи за организация на производствения процес;

– познава основните материали при изработка на модели на части от човешкото тяло, умее да ги използва, спазвайки указанията за обработване и съхранение;

– познава предназначението и функциите и може да работи с различни машини и инструменти при изработването на протезни и ортезни средства;

– умее да извършва производство, ремонт и експлоатация на ортезни и протезни средства;

– свободно оперира с използваната техника и материали;

– познава и извършва основните технологични процеси;

– умее да оценява качеството на изготвените изделия;

– познава и спазва правилата по техника на безопасност на труда и пожарна безопасност при извършване на различните видове дейности.

4. Съдържание на обучението

Обучението по задължителната професионална подготовка, включващо теория и практика, се регламентира с учебен план и учебни програми, които се разработват на базата на ДООИ за придобиване на квалификация по професията „Техник по ортопедична техника“.

Съдържанието на обучението по професията „Техник по ортопедична техника“ – трета степен на професионална квалификация, е представено в табл. 2.

Таблица 2

Професионални компетенции	Тематични области
<i>Обща задължителна професионална подготовка – единна за всички професионални направления</i>	
1. Познава и ползва личните предпазни средства за защита и за ограничаване на вредните фактори; умее да преценява и избягва професионалните и здравните рискове на работната среда; познава превантивните мерки за пожарна и аварийна безопасност, видовете травми, изгаряния, измръзвания и начините за оказване на долекарска помощ	здравословни и безопасни условия на труд; пожарна и аварийна безопасност; долекарска помощ; опазване на околната среда
2. Осъществява делова комуникация: устна и писмена; прави отчет на извършената работа	видове общуване; принципи на деловото общуване; правила за водене на делова кореспонденция
3. Познава стопанското управление и взема икономически целесъобразни решения; познава пазарните отношения	обекти и субекти на пазара на труда; икономически процеси, явления и отношения; стопанско устройство на обществото; документи и документооборот; принципи на ценообразуването
4. Умее да работи в екип и изпълнява отговорно поставените му задачи; съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията си	организация на трудовия процес; екипна организация на труда; умения за работа в екип; професионално и кариерно развитие

<p>5. Познава трудовоправните норми и общественото осигуряване, индивидуалния и колективен трудов договор и специалната закрила на определени категории работници</p>	<p>трудоваправно законодателство;</p> <p>трудоваправни отношения в предприятието;</p> <p>нормиране на труда;</p> <p>заплащане на труда;</p> <p>длъжностна характеристика;</p> <p>структура на фирмата</p>
<p>6. Познава основните правила при работа с компютър</p>	<p>конфигурация на компютъра;</p> <p>въвеждане и съхраняване на данни;</p> <p>намиране и съхраняване на информация</p>
<p>7. Използва основна професионална терминология в комуникация на чужд език</p>	<p>използване на елементарни думи и изрази на чужд език, свързани с изпълнението на професионалните задачи</p>
<p><i>Отраслова задължителна професионална подготовка – единна за всички професии от професионалното направление „Медицинска диагностика и технологии“</i></p>	
<p>8. Познава законодателството, регламентиращо работата с хора с увреждания</p>	<p>Закон за здравето осигуряване;</p> <p>Закон за интеграция на хората с увреждания;</p> <p>Правилник за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания (ППЗИХУ, обн., ДВ, бр. 115 от 2004 г.);</p> <p>Закон за здравето</p>
<p><i>Специфична за професията 7215030 „Техник на ортопедична техника“ задължителна професионална подготовка</i></p>	
<p>Специалност: 7250301 „Ортопедична техника и бандажи“</p>	

<p>9. Познава анатомията, заболяванията, травмите и основите на рехабилитацията на опорно-двигателния апарат; биомеханиката на тялото; материалите, използвани за изработка на модели</p>	<p>анатомия на опорно-двигателния апарат; заболявания и травми на опорно-двигателния апарат; основи на рехабилитацията;</p>
<p>10. Умее да извършва производство, ремонт и техническо обслужване на протезни и ортезни средства</p>	<p>биомеханика на походката; видове материали – приложение, обработка и съхранение;</p>
<p>11. Умее да оценява качеството на произведените изделия</p>	<p>материали за изработка на модели на части от човешкото тяло, приложение, обработка и съхранение;</p> <p>съставни модули при протезиране и ортезиране на крайниците – видове, приложимост според особеностите на клиента;</p> <p>машини и инструменти за изработка, обслужване и ремонт на ортопедични средства;</p> <p>ръчна обработка чрез снемане на стружки, пластично формоване и рязане;</p> <p>съединяване на детайли;</p> <p>машинна обработка чрез стружкоотнемане;</p> <p>обработка на повърхности;</p> <p>технология на изработване на</p>

	ортопедични средства; правила за техническо обслужване и ремонт на ортопедични средства; организация на работното място; контрол и оценка на професионалните резултати
--	---

5. Система за оценяване и удостоверяване

Оценяването на знанията, уменията и професионално-личностните качества на обучаваните в институциите на системата за професионално образование и обучение е в съответствие с изискванията на Наредба № 3 от 2003 г. за системата за оценяване, издадена от министъра на образованието и науката (ДВ, бр. 37 от 2003 г.). При оценяването се определя степента на постигане на поставените цели на обучението.

Оценяването се осъществява на три нива – входящо, междинно и изходно.

Оценките от проверките се изчисляват по шестобалната система.

5.1. Оценяване на междинно ниво

5.1.1. За оценяване по теория

Слаб 2 – обучаваният не е овладял терминологията, не умее да представи усвоените знания;

Среден 3 – обучаваният е овладял терминологията, умее да възпроизвежда част от усвоените знания;

Добър 4 – обучаваният разбира и обяснява последователността и технологичните процеси;

Много добър 5 – обучаваният сравнява различни технологии и избира подходящата за съответната ситуация;

Отличен 6 – обучаваният умее да прилага усвоените знания в нови ситуации, прави оценки и сравнения на процеси, явления, технологии по предварително зададени критерии.

5.1.2. За оценяване по практика

Слаб 2 – обучаваният не умее да прилага усвоени знания при изпълнение на практическо задание, не спазва правилата за безопасен труд;

Среден 3 – обучаваният изпълнява отделни операции по предварително дадени указания, като спазва правилата за безопасен труд;

Добър 4 – обучаваният умее да изпълни поставени задачи при познати условия по предварително дадени указания, като спазва правилата за безопасен труд;

Много добър 5 – обучаваният умее да изпълни поставена задача при непознати условия по предварително дадени указания, като спазва правилата за безопасен труд;

Отличен 6 – обучаваният умее да състави план за изпълнение на задачата, да подбере необходимите материали и инструменти, да изпълни поставената практическа задача при нови условия, като спазва правилата за безопасен труд, както и да оцени качеството на работата си.

5.1.3. При оценяване на обучение, организирано на модулен принцип, се разработва система за оценяване, която включва:

- описание на професионалните компетенции, които ще бъдат проверявани при всяко изпитване;
- определяне на минималния брой точки, при който обучаваният се счита за издържал (обучаваният е овладял минималните знания и умения, необходими да продължи обучението);

- определяне на критерии за оценяване на всяка изпитна задача;

- въвеждане на коефициент на тежест за всяка изпитна процедура при оформяне на окончателната оценка;

- задаване на формула (скала) за изчисляване на оценката по шестобалната система.

5.1.4. Инструменти за оценяване – устни и писмени изпитвания, теоретични тестове, практически задачи и др.

5.2. Оценяване на изхода

Държавните изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Техник по ортопедична техника“ са два – по теория на професията и по практика на професията, и се провеждат по национална изпитна програма, утвърдена от министъра на образованието и науката в съответствие с ДОИ за придобиване на квалификация по професията „Техник по ортопедична техника“.

5.2.1. Изпит по теория

Критериите за оценяване са формулирани като обобщение на целите от т. 3. „Цели на обучението“. Показателите за оценяване отразяват степента на постигане на целите.

Критериите и показателите за оценяване, както и тежестта им в общата оценка са представени в табл. 3.

Таблица 3

Критерии	Показатели	Тежест (%)
1. Знания за изработване на ортезни и протезни средства, изпълнявайки лекарското предписание	<p>разпознава и описва материалите за изработване на модели на човешкото тяло, тяхното приложение, съхранение;</p> <p>разпознава различните видове инструменти и машини за изработване на ортезни и протезни средства и описва тяхното предназначение;</p> <p>познава и описва начините за сглобяване на детайли;</p> <p>познава и описва методите на обработване на пластмаса, дърво и метал;</p> <p>описва технологичната последователност при изработването на ортезни и протезни средства</p>	75
2. Безопасно упражняване на изучаваната професия и опазване на околната среда	<p>познава изискванията за безопасна работа на работното място;</p> <p>описва начините за оказване на долекарска помощ на пострадал при авария;</p> <p>познава изискванията за опазване на околната среда при изпълнение на конкретна работа</p>	10
3. Икономически и трудовоправни знания и умения	познава общите принципи на трудовото законодателство;	10

Критерии	Показатели	Тежест (%)
	познава основните принципи при заплащане на труда; познава закономерностите на функциониране на пазара на труда	
4. Знания и умения за работа с компютър	познава общите правила при работа с компютър; използва готови програмни продукти за съставяне на текст	5
	Общо	100

5.2.2. Изпит по практика

Критериите за оценяване са формулирани като обобщение на целите от т.3. „Цели на обучението“. Показателите за оценяване отразяват степента на постигане на целите. По време на изпита обучаваните се поставят при еднакви, предварително известни условия и им се дават указания за работа.

Критериите и показателите за оценяване, както и тежестта им в общата оценка са представени в табл. 4.

Таблица 4

Критерии	Показатели	Тежест (%)
1. Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда	<p>правилен избор и използване на лични предпазни средства;</p> <p>правилна употреба на предметите и средствата на труда;</p> <p>спазване на изискванията за опазване на околната среда, свързани с изпитната работа, включително почистване на работното място</p>	5
2. Организация на работното място	<p>подреждане на инструменти и материали по начин, осигуряващ удобство за работа;</p> <p>целесъобразна употреба на материалите</p>	10
3. Правилен подбор на инструменти, материали и изделия съобразно конкретното задание	<p>правилен избор на необходимите инструменти;</p> <p>преценка на типа и вида на необходимите материали и изделия</p>	10
4. Спазване на технологичната последователност на операциите съобразно изпитното задание	<p>самостоятелно определяне на технологичната последователност на операциите;</p> <p>спазване на технологичната последователност по време на работа</p>	10
5. Качество на изпълнение на изпитното задание	<p>съответствие на всяка завършена операция с изискванията на конкретната технология;</p> <p>изпълнение на задачата в указания срок;</p> <p>съответствие на крайното изделие със зададените технологични параметри</p>	55
6. Самооценка на изпълнението на	контрол и технически показатели на новото	10

изпитното задание.	изделие; оценка на резултатите, вземане на решения и отстраняване на грешки; оптимален разчет на времето за изпълнение на изпитното задание	
	Общо	100

5.3. Удостоверяване на професионалното образование и обучение

Завършеното професионално образование с придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Техник по ортопедична техника“ се удостоверява с диплома за завършено средно образование и свидетелство за професионална квалификация.

Завършеното професионално обучение с придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Техник по ортопедична техника“ се удостоверява със свидетелство за професионална квалификация.

6. Изисквания към материалната база

6.1. Учебни кабинети

В учебните кабинет се провежда обучението по теория на професията.

6.1.1. Основно оборудване и обзавеждане: работно място за всеки обучаван (работна маса и стол), работно място на обучаващия (работна маса и стол), учебна дъска (с площ не по-малка от 0,7 кв.м), шкафове, материали за онагледяване на учебния процес – табла, схеми, фолия, макети и др. При наличие на персонален компютър, мултимедия, видеомагнетофон, шрайбпроектор, аспектомат трябва да са осигурени съответните подходящи програмни продукти, видеофилми, диапозитиви и др., както и екран за прожектиране.

6.1.2. Учебни помагала

В учебния кабинет трябва да има нагледни материали – мостри от различни видове протези, ортези и корсети, модули за протези, различни видове ходила, колена и адаптори за тяхното закрепване, схеми за построяване на модулни протези.

6.2. Учебни работилници

В учебните работилници се провежда обучението по практика на професията.

6.2.1. Основно оборудване и обзавеждане

– гипсово отделение – приспособления за закрепване на гипсови модели, вана за отливане на моделите, инструменти за обработка на гипсови модели, мивка с филтър, баня, работни маси, апарат за тестови гилзи;

– шлайф отделение – трихтер фреза с нужните инструменти, прав шлайф, банциг, работни маси, аспирационна система;

– отделение за монтаж и демонтаж на протези и ортези – работни маси с шлосерски стиски, шлосерски инструменти (чук, секач, пили, ножовка, отвертки, габели, флашки и метчици и др.), бормашина, ръчна дрелка, пещи за термична обработка на пластмаса, вакуумапарати, шкаф за съхраняване на смоли, апарат за центровка на протези, аспирационна система, ютии за лепене на фолио;

– отделение за обработка на текстил и кожа – шевни машини, машина за трашене на кожа, обушарски инструменти, работни маси.

6.2.2. Учебни помагала: онагледяващи табла, реални протези и ортези, модули за протези (видове колена, ходила, адаптери за свързване, калъп за обувки), специализирани инструменти за работа.

7. Изисквания към обучаващите

Професионалната подготовка по професията „Техник по ортопедична техника“ се извършва от лица с образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалности от областите на висше образование „Технически науки“ и „Здравеопазване и спорт“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления (ДВ, бр. 64 от 2002 г.).

Преподавателите по практика на професията трябва да са преминали курс на обучение в областта на протезирането и ортезостроенето.

8. *Процедури за преглед и актуализиране на Държавното образователно изискване по професията „Техник по ортопедична техника“:*

- апробиране на ДОИ в обучаващи институции;
- текущ мониторинг на дейностите, свързани с внедряване на ДОИ;
- ежегоден анализ на резултатите и промени при доказана необходимост.

4221